

Tűz Tamás:

„Soha ennyi fiatal költő!” — kiált föl Zalán Tibor „Arctalan nemzedék” című tanulmányában. Ezt persze Magyarországra érti, amelyet régebben is a „tízezer költő” országának hívtunk. De most igaznak tűnik megállapítás, ha beletekinünk a lapokba, folyóiratokba, a könyvkiadók listájába. Valamelyik nagy írók már azelőtt is költői elrakosodást emlegett, és Pilinszky, aki tudvaleg leg nem ottonta a verseket, összehúzott szemöldökkel szemlélte a versek áradatát.

Baka István — akárcsak Babits Mihály — Szekszárdon született 1948-ban, de már több mint tízéve Szegeden dolgozik a Kincskereső szerkesztőségében. Két verseskötete jelent meg: **Magdolna-zápor** (1975) és **Tűzbe vetett evangélium** (1981), valamint egy novellákat és egy színjátékot tartalmazó könyve: **Szekszárdi mise** (1984). Legújabb verseskötet: **Döbbling** (1985), megkapta a Robert Graves-díjat, és legújabbban — mint a Vasárnap jelentette — Nagy Gáspárral és Zalán Tiborral osztozik a Clevelandi József Attila Irodalmi Kör díján.

A **Döbbling** mindössze három és fél ívle, tehát 56 oldalas könyv a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában. Az izléses borítólapot Pölös Endre, a szerző fényképét Horváth Dezső készítette. Négy ciklusra oszlik: Isten fűszala — Mefisztó-kerिंगő — Halottak napja — Döbbling. Ezek a címek nem ígérnek ünnepeket tozódó, napugasaras verseket, inkább — mint a „fűszög” írja —, hogy az olvasó „átérezze a végtelen közönyt, amibe az egyéni létezés ágyazódik, az emberi kultúra jelenkori alkonyát, a nemzeti életerő folyamatos hanyatlását s a vesztét érző kortárs emberiség felelőtlenségét.”

De nézzük a verseket, vajon igaz-e a kiadó komor ajánlásának.

Az első ciklus címe „Isten fűszala” s ez máris mintha az Assisi Szent áhitatát ígérné. S valóban, az akkor harminc éves költő így dalol:

Csillagok, csillagok, mennyország
kőkerítésén üvegcserepek,
elvrzik rajtatok a zsolrt,
Isten élébe nem mehet.

Ez az áhitat már sötét látomássá keseredik a Nagy Vadás léptei nyomán, hogy kövesse az Pohárköszöntő érche faragott mesterműve. Tömörség jellemzi minden versét, akár hosszabbak, akár rövidebbek. A négyorososok is bronzéremként súlyosodnak a tenyérbe s ahol a mondanivaló vagy az eszme még predestinálja is a verset a sűrűsége, mint a Zrinyinek vagy a József Attilának szentelt sorokban, ott tűnik ki igazán a költő légkört teremtő ereje.

Karácsonyra egyik legszebb ajándék

Mindszenty József bíboros élete és halála videokazettán kapható. Teljes audiovizuális készlet: 150 diapoztív, kazetta és szöveggönyv ára 70 dollár; csak a kazetta ára 7 dollár; csak a szöveggönyv ára 3 dollár és 1-1 dollár portó.

Megrendelhető a Vasárnap könyvostályán: P. O. Box 2464, Youngstown, Ohio 44509.

HELP WANTED

TOOL MAKER
Powder metal part producer, needs tool maker with own tools. This individual must be able to reface steel and carbide tooling to very close tolerances, build jigs and fixtures, operate all tool room machine tools with emphasis on surface and O.D. grinding. We are a small shop with diversified work. Please send resumes to the Attention of: The Personnel Manager, Sealed Power Corp. Sintered Metal Division 475 N. Centennial St. Zeeland, MI 49464 E.O.E.

DRAFTSMAN/TECHNICIAN HIGHWAY
To assist in the preparation of freeway design drawings. A strong background in M.D.O.T. standards, geometrics, grading, drainage, cross-sections, cost and quantity estimation is necessary. Use of ink on mylar is required.
M.D.O.T. retirees welcomed.
PROFESSIONAL ENGINEERING ASSOC.
313-642-8202

Döbbling

(Baka István könyvéről)

A Graves-díjas Mefisztó-kerिंगő ciklus — mint már a címből is sejthetjük — a festői látás, a színekről hangokra váltás bravúráját viszi végbe. A Mahler Gusztáv emlékének ajánlott **Trauermarsch** a Monarchia gyászindulás hangulatát idézi: Tratatatum, tratatatum, tratatatum... trombák réztücsökciripelését, gyászfátyol-napfogatkozást, hol „a csillagok óraláncán fityeg a hold”... „gyászkorongal suhog az éjben... úszik a gyász-Göncölszeker... bakján a Sarkcsillag a lámpa.” Hátborzongatóan éles, haláltáncszerűen fölfölörvénylő képek sorozata a vers.

A **tükör szétört** s cserepeiből titkos értelmű látvány áll össze újra és újra, miben „az asszonyok árnyunktól terhesek, a harangok kongásából kiöntik a messzehordó ágyúk robaját.” Ady is belép a képbe, méghozzá vonaton. „Ki tudja, hogy a vonat hova fut, meddig fűrdök a párnás sötétbe, mint rozsdás szög a Krisztus tenyerébe.”

Két vers egyenesen Liszt Ferencet idézi, a „hangok nagy tanárját”, mint Vörösmarty nevezi őt. Az egyik pesti tartózkodása alatt a „Hal téri házban” eltöltött éjszakáján véli látni őt és fölsóhajt: Csak meg ne lásd, hogy a rap-szódiák aranyújtása megfakult molyette diszmagyarodon, én szegény hazám.

Liszt Ferenc híres művét álmodja versbe, szofantázióba a Mefisztó-kerिंगő, fölünyes verstechnikával jeleníti meg a Sántán hegedűjátékára ropott pokoli tánc kavargását.

E sötét, dantei mélyreszálás után nem csodálkozhatunk, hogy a kötet harmadik ciklusa a **Halottak napja** címet viseli. Az egyes versek is magukért beszélnek. Alkony:

A rókabundás alkonyat most lendül át az égi partra,
s csillag-sövényen fennakad
bozontos, rozdszínű farka.

Circus maximus, To be or not to be, Szürkület, De profundis, Circumdederunt, Halottak napja.

Egy kisfiú siet a parkon át,
az esti szélben hintalánc vacog,
zörög a megfakult viharokabát,
az égen borbélytányér-hold inog.

A könyv címét az utolsó ciklus adja: **Döbbling** — s aki csak egy kicsit is ismeri a magyar történelmet, az tudja, mit jelent ez a szó. Az egész versfüzért Ilia Mihály szegedi egyetemi tanárnak ajánlja a költő, akinek valaha tanítványa volt. Ilia érdeklődése a nyugati és tengerentúli magyar irodalom iránt közismert, s egyetemi előadásaiban nemegyszer foglalkozik vele.

Baka István két prófétikus, baljóslatú és kozmikus források idézetét használ mottóként Széchenyi írásából, egyet a **Hitel**-ből, egyet a döbblingi önvalomásokból. Mindkettő döbbenetes erejű megnyilatkozás. A ciklus hat cím nélküli versből áll. Az első úgy hangzik, mintha Széchenyi monológja volna a döbblingi intézetben. Így kezdődik: **Éjszaka van magamra hagytak végre az orvosok az ápolók sehol körülnézhetek Döbbling ez vagy Magyarország vagy a Döbbling-Magyarország Pokol**

A második hasonlóképpen folytatja: **Aludj aludj ne ébredj fel soha a hold ezüstlő ingalapja lassan lengjen csak a részvételen**

magasban tebenned végre minden óra áll
A harmadikban kiszélesül a kozmikus látomás, míg karszékekben csóvját „vonszolva a végtelen ürben mozdulatlanul” ül és visszanez a megtett útra, műveire, az Al-Dunára, hol „egykor rosszul ácsolt tuta-jon” ringatózott, s fölsóhajt: „Magyarország csak bennem él nincs többé.” A negyedik vers egy szörnyű képben Magyarországot, mint Európa „kátrányal befestett deszkakerítése” mentén lerágott csontokért loholó-szágászó-szűkülő, Európa küszöbeitől elvert kutyát látatja, aki megúnva a le-föl rohangászást, a fölvert, fénytelen porban alkulog a szürkületben.

Az ötödiket hívhatnánk döbblingi balladának is. Kisérteties hangulata, ismétlésektől vészhangzó üteme Arany János V. László balladájának sűrű sötét éjébe viszi az olvasót:

Domokos Sándor:

Az emigrációs sajtó kérdése Ellenfél vagy ellenség?

„szentesíti az eszközt” könyörtelensége elfogadott módszer. Az ellenféllel szemben az igazságon alapuló érvek igénybevétele az eszköz a meggyőzés érdekében. Az ellenséggel szemben a hamis vádak, ellenőrizhetetlen állítások és rágalomok, valamint az elhallgatásra való törekvés övön aluli ütései is megengedett eszközök. Nagyon fontos ezt szem előtt tartanunk itt az emigrációban, mivel a nemzeti emigrációnk célkitűzése, egy, a dialógusra épülő, az otthonnál különb társadalom kialakítása. Ez az ellenségünknek „külön” magatartás elengedhetetlenül szükséges kelléke az eszmei harcnak. Már pedig azt egy pillanatra sem szabad szem elől téveszteni, hogy ma a küzdelem a két ellentétes világnézet között elsősorban szellemi területen folyik. Ennek a szellemi küzdelemnek a területén, mi a nyugat táborához tartozók, mindig felkészülve kell lennünk, hogy övön aluli ütések fognak érni.

Ilyen övön aluli ütések: a jaltai egyezmény, a helsinki egyezmény és minden olyan megegyezés, melyet mi magunkra kötelezőnek fogadunk el, míg a másik fél csak azt tartja be, ami számára előnyös.

Ilyenkor felmerül a kérdés: meddig lehet egy ilyen küzdelemben sikerrel harcolni? Nagyon nehéz a válasz erre. Ha viszont megfordítjuk a kérdést és azt mondjuk, hogy a győzelem érdekében mi is elfogadjuk a „cél mindent megszentelő erejét”, és mi is övön aluli ütésekkel viszonzozuk az ellenfél csapásait, akkor mi fog bennünket az ellenségtől megkülönböztetni? Ha itt is oda süllyedünk, hogy a cél érdekében bevezetjük a cenzúrát, az ellenünk szóló elhallgatást vagy rágalomokkal való erkölcsi megsemmisítését, akkor mi marad meg az eszméből, amit zászlónkra tűztünk? Mi marad meg a szólásszabadság azon nagyszerű elvéből, ami nélkül nincs igazi szabadság és emberhez méltó élet?

Gyászjelentés

Mély fájdalommal tudatom azokkal, akik szerették és ismerték, hogy feleségem

Jencsok Lászlóné

szül. Kostyál Margit

a betegek szentségének felvétele után 1985. november 17-én, délután 5 órakor, a több hónapi szenvedés türelmes elviselése után 83 éves korában, boldog házasságunk 55. évében meghalt.

Jó feleség, anyja és nagya volt. Hamvait a denveri római katolikus temetőben helyeztük örök nyugalomra.

Gyászolják: férje, László; gyermekei: István, Jenő és Mária; unokái: Mihály, Heidi, Yancy és Lisa; menyei: Irmad és Lyle.

A jó Isten legyen hozzá kegyelmes és adjon neki békés nyugalmat!

1956

VIDEO SZALAGON

...a bálvány ledöntése... az utcai harcok... Mindszenty bíboros... Nagy Imre... az utolsó kiáltások a szabad világ felé... a tragikus vég...

A körülbelül 30 perces szalag nyugati riporterek eredeti felvételeiről készült. Az angol nyelvű kísérőszöveget Walter Cronkite mondja.

Idézzé vissza azokat a felejthetetlen napokat a saját televízióján. Örökítse át ezt az egyedülálló történelmi dokumentumot gyermekeinek, unokáinak...

VHS record playert bérelhet a helyi szaküzletben, ha nem rendelkezik sajátjával.

Ára: \$65 plusz \$2 portó és biztosítás.

**P.V.H. PUBLISHING, INC. P.O. Box 35365
Tulsa, OK 74153. USA.**

Terjessze a Vasárnapot!

am kapott közlést vagy egyenesen elítélték, hogy hazafiatalan sajtótermék hasábjain is megjelennek cikkei. Én nem hiszek abban, hogy az emigráció egyéneit ne lennének elég felvilágosítottak, hogy nem az újság hasábjait, hanem a cikkek tartalmát vegyék megítélésük alapjául. Soha nem fogom magamat alávetni semmiféle külső nyomásnak azért, hogy megváltoztassam mondanivalómat alapjából, hogy bizonyos elvégzés tőnek jóindulatát elnyerve publicitást kapják. Más szóval: én megemlékezem, aki nem ért egyet velem, mindig csak ellentétele maradok, még akkor is, ha az illető engem ellenséggé kezel.

Ez az álláspont ugyanis egyenes következménye a keresztényi kötelezettségemnek. Aki nem képes magát alávetni annak, hogy a gyűlölet, hazugság és más övön aluli szabálytalanság sérelmeire soha ne reagáljon hasonló módszerekkel, az ne vallja magát kereszténynek. Nagyon gyakorlatiatlan, nagyon nehéz és a mai erőszakon alapuló világban célhoz nem vezető magatartást követel ez részünkön. Igen, de ez az egyetlen módja, hogy különbek maradjunk és ezzel erkölcsi fölényünket bizonyítsuk. Mert a nagy távon mégis csak az erkölcs győz, mely mindig vonzóbb, mint a nyers erőszakra épülő győzelem. Soha diktatúra nem volt történelmileg tartós, mert soha nem támaszkodott egy meggyőződésből fakadó történelmi erőre.

A magyar emigráció és annak szószólója, az emigrációs sajtó, annak a kihívásnak kell méltóan megfeleljen, hogy míg a kommunizmus ott mindig ellenségnek fogja tekinteni, addig az emigráció meg kell őrizze azt a magatartást, amely a méltó ellenfél magaslataira emeli fel azt. Ez az a magatartás, amit az otthoni ellenállók elvárnak tőlünk, mint egy különb társadalom alapozásának bizonyítékát.